Stockholm 2026-11-23

Er ref. 2026-104659

Vår ref. Johan Bruce

Energimarknadsinspektionen
registrator@ei.se

Remissyttrande från SKGS om föreskrifter om elnätsföretagens intäktsramar

Sammanfattning

SKGS stödjer principen att intäktsramen inte vara större än vad de systemansvariga behöver för nätverksamheten och samtidigt ska ge förutsättningar för nödvändiga investeringar.

Varje enskild del av regleringen måste kunna motiveras var och en för sig. I annat fall finns det en överhängande risk att elnätsföretagen, liksom tidigare, överklagar utvalda delar av regleringen varvid helheten inte längre har en har balans.

Ei:s förslag om att anläggningar framöver ska värderas enligt en förmögenhetsbevarande princip är välkommet. Detta gäller dock enbart nya anläggningar vilket innebär att värderingen av kapitalbasen även fortsatt kommer att överstiga den faktiska investeringskostnaden under lång tid framöver. Detta kombinerat med en bakåtblickande kalkylränta som riskerar att hindra nödvändiga investeringar. Sammantaget riskerar förslaget att ge elnätsföretagen en överkompensation samtidigt som det saknas förutsättningar för investeringar.

SKGS konstaterar att energimarknadsinspektionen inte har gjort några större förändringar vad avser värderingen av kapitalbasen eller kalkylräntan jämfört med vad som kommunicerats tidigare i processen, varför SKGS tidigare invändningar består i dessa delar.

- SKGS tillstyrker Energimarknadsinspektionens förslag att anläggningar ska värderas enligt en förmögenhetsbevarande princip. En förmögenhetsbevarande metod är det enda rimliga alternativet för värdering av elnätsbolagens tillgångar och är den enda metod som inte leder till risk för över eller underkompensation av elnätsföretagen.
- SKGS avstyrker en värdekonsistent metod då det medför en fortsatt överkompensation av elnätsbolagen under flera decennier framåt. Att hävda att en metodkonsistent modell inte går att genomföra på grund av kravet på regulatorisk stabilitet är inte acceptabelt. En felaktig reglering som leder till en övervärdering av kapitalbasen måste kunna justeras.
- I den nuvarande kapitalbasen ingår även de anläggningar som finansierats med anslutningsavgifter, vilket leder till ytterligare övervärdering av ingående kapitalbas i föreslagen metod.
- SKGS avstyrker att kalkylräntan enbart baseras på historisk marknadsdata. Kalkylräntan måste avspegla att nätverksamhet är en reglerad verksamhet med låg risk och med en garanterad avkastning. Den måste samtidigt avspegla de faktiska marknadsförhållandena vid investeringstillfället. Energimarknadsinspektionen behöver överväga metoder som möter båda dessa kriterier.
- SKGS tillstyrker förslaget att avdrag görs för anläggningar vars investeringsutgifter täcks via anslutningsavgifter, då avkastningen ska baseras på faktiska anskaffningskostnader.
- SKGS delar Energimarknadsinspektionens bedömning att en Totex-benchmarking är ändamålsenlig. Utformningen av Totex-benchmarking måste ske på ett sätt att det inte missgynnar proaktiva investeringar.

SKGS yttrande

Generellt

SKGS stödjer principen i elmarknadslagen att intäktsramen inte vara större än vad de systemansvariga behöver för nätverksamheten. SKGS delar även Energimarknadsinspektionens bedömning att intäktsramsregleringen samtidigt ska ge förutsättningar för nödvändiga investeringar.

SKGS anser att varje enskild del av regleringen måste kunna motiveras var och en för sig. I annat fall finns det en överhängande risk att elnätsföretagen, liksom tidigare, överklagar utvalda delar av regleringen varvid helheten inte längre har en har balans.

Nuvarande förslag baseras dock på en kapitalbas som vida överstiger den faktiska investeringskostnaden kombinerat med en bakåtblickande kalkylränta som riskerar att hindra nödvändiga investeringar. Förslaget riskerar att ge elnätsföretagen en överkompensation samtidigt det saknas förutsättningar för de nödvändiga investeringar som krävs för att reinvestera i ett åldrande nät samt för en expansion för att möta en ökad elektrifiering.

Elnätsföretagen ska få en rimlig avkastning på sina investeringar. Det måste dock vara avkastning på faktiska anskaffningskostnader. Dagens metod där anläggningar värderas baserat på en kapacitetsbevarande modell har lett till en övervärdering av nätbolagens tillgångar som i sin tur har möjliggjort en överkompensation av elnätsbolagen under en lång period.

Argument om att en generös reglering är en förutsättning för att nätinvesteringar ska genomföras bör ifrågasättas. Att endast få avkastning på faktiska anskaffningskostnader kan knappast ses som ett hinder för framtida investeringar. SKGS vill påminna om att elnätsbolagen i och med sin koncession har en plikt att ansluta nya kunder och återinvestera i elnätet. Regleringen behöver i större utsträckning bestå av både morot och piska, där elnätsbolag som inte genomför investeringar i tid får kännbara sanktioner. Detta element saknas i dagens reglering.

En förmögenhetsbevarande värdering med en metodkonsistent hantering av ingående kapitalbas

SKGS tillstyrker Energimarknadsinspektionens förslag att anläggningar ska värderas enligt en förmögenhetsbevarande princip. Det är den enda princip som säkerställer att elnätsföretagens avkastning beräknas på faktisk anskaffningskostnad för genomförda investeringar. En förmögenhetsbevarande princip minimerar risken för över- eller underkompensation och minskar därmed riken vi investeringar eftersom elnätsbolagen är garanterad en avkastning på faktisk anskaffningskostnad.

SKGS anser att en metodkonsistent metod måste användas för ingående kapitalbas. Dagens kapacitetsbevarande metod medger en övervärdering på ca 20 procent, en överkompensation som skulle vara kvar i decennier och finnas kvar bortom 2050 om en värdekonsistent metod används.

Dagens kapitalbas innehåller även de anläggningar som finansierats med anslutningsavgifter i den nuvarande kapitalbasen, vilket leder till ytterligare övervärdering av ingående kapitalbas i föreslagen metod. Enligt Energimarknadsinspektionens konsekvensanalys kan 30 procent av de totala planerade investeringarna som systemansvariga rapporterat in till Ei uppskattas täckas av anslutningsavgifter. Det går inte att verifiera hur stor andel av den ingående kapitalbasen som finansierats av kundkollektivet, men Energimarknadsinspektionens konsekvensanalys antyder att den inte är försumbar.

Energimarknadsinspektionen hävdar att en metodkonsistent modell inte går att genomföra på grund av EU-rättens krav på förutsägbarhet och stabilitet. Naturligtvis måste dagens uppenbart felaktiga metod för värdering kunna justeras om det konstateras att den ger utrymme för en överkompensation av elnätsföretagen. Nuvarande metod för värdering av kapitalbas infördes så sent som 2012 och det skedde en övergång från real annuitet till real linjär annuitet 2016. Det har alltså skett omfattande förändringar i regleringen vid flera tillfällen sedan ex ante-regleringen infördes. EU-rätten ställer också krav på att avgifter ska spegla faktiskt uppkomna kostnader (EC, 2025, s. 6; Montell & Partners, 2024, s. 51), vilket tydligt talar för att använda en metodkonsistent metod.

Kalkylräntan måste avspegla att det är en reglerad verksamhet med låg risk

Kalkylräntan måste avspegla att nätverksamhet är en reglerad verksamhet med låg risk och med en garanterad avkastning. Den behöver avspegla de faktiska marknadsförhållandena vid investeringstillfället samtidigt som verksamhetens art gör att nivån måste begränsas.

SKGS anser att en kalkylränta som helt baseras på historiska värden riskerar att hindra nödvändiga investeringar som krävs för att reinvestera i ett åldrande nät samt för en expansion för att möta en ökad elektrifiering. Energimarknadsinspektionen har inte gjort tillräckligt för att hitta en metod som kan avspegla marknadsförhållanden vid investeringstillfället samtidigt som det minimerar risken för överkompensation.

Om Ei väljer att gå vidare med en kalkylränta som baseras på historiska värden måste den kombineras med kraftiga sanktioner om nätföretagen om nödvändiga investeringar inte blir av för att säkerställa att investeringar inte uteblir under perioder på kalkylräntan understiger en marknadsmässig ränta.

Anslutningsavgifter ska dras av från intäktsramen

SKGS tillstyrker förslaget att avdrag görs för anläggningar vars investeringsutgifter täcks via anslutningsavgifter. Dagens ordning där anläggningar som finansierats av anslutningsavgifter ingår i kapitalbasen ger nätföretagen avkastning på investeringar de inte bekostat. Elnätsföretagen ska endast få avkastning på faktiska anskaffningskostnader

Incitament för kostnadseffektiva investeringar

Med en förmögenhetsbevarande värdering är det viktigt att regleringen ger incitament att göra kostnadseffektiva investeringar i nätet. Det är också viktigt att regleringen medger andra lösningar än investeringar i elledningar om alternativa lösningarna är mer kostnadseffektiva.

SKGS delar Energimarknadsinspektionens bedömning att en Totex-benchmarking är ändamålsenlig. SKGS saknar tillräcklig insikt i hur de olika parametrarna påverkar enskilda elnätsbolag, men vill särskilt lyfta att utformningen av Totex-benchmarking måste ske på ett sätt att det inte missgynnar proaktiva investeringar.

SKGS utgångspunkt

De i SKGS ingående branschorganisationerna; Skogsindustrierna, IKEM Innovations- och kemiindustrierna, Svemin och Jernkontoret samlar landets mest elintensiva företag. Företagen är globalt konkurrensutsatta och verksamheten utmärker sig genom långtgående förädling till högkvalitativa och specialiserade produkter. SKGS vill understryka vikten för våra företag av en säker elförsörjning med lågt klimatavtryck till konkurrenskraftiga kostnader som en förutsättning för fortsatt tillväxt och omställning.

Vår rapport Industrins elbehov till 2030 pekar på ett ökat elbehov på 93 TWh till 2035. En effektiv och stabil överföring av el till lägsta möjliga kostnad är därmed en helt avgörande förutsättning för den omställning som industrin står i begrepp att genomföra.

Stockholm den 23 november 2026

Johan Bruce

Verksamhetsansvarig SKGS

SKGS